

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 25. februar 2020
Kontor: Straffuldbyrddelseskontor-
ret
Sagsbeh: Patrick Kofod Holm
Sagsnr.: 2020-0030-3630
Dok.: 1380663

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 808 (Alm. del), som Folketin-
gets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. januar 2020. Spørgs-
målet er stillet efter ønske fra Dennis Flydtkjær (DF).

Nick Hækkerup

/

Lars Solskov Lind

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 808 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, i hvor lang tid en dømt person kan gå frit rundt, fordi myndighederne først skal foretages en undersøgelse af, om vedkommende er egnet til straf? Vil ministeren samtidig redegøre for, hvilke muligheder og regler der skal sikre, at myndighedernes undersøgelse ikke trækker ud, og den dømte derfor kan chikanere og overtræde loven yderligere?”

Svar:

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Justitsministeriet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Indledningsvis bemærkes, at mentalundersøgelse foretages inden dom.

Anklagemyndigheden har indført et system, som skal gøre det muligt at registrere anmodninger om mentalundersøgelse og modtagelse af mentalerklæringer i Politiets sagsbehandlingssystem (POLSAS). De foreløbige erfaringer viser imidlertid, at data ikke er tilstrækkeligt valide. Det er derfor ikke på nuværende tidspunkt muligt at give et landsdækkende billede af sagsbehandlingstiderne for udarbejdelse af mentalerklæringer.

Retspsykiatrisk Klinik, der udarbejder retspsykiatriske erklæringer for anklagemyndigheden i Østdanmark (med undtagelse af Bornholm), laver imidlertid en opgørelse over klinikkens sagsbehandlingstider. Retspsykiatrisk Klinik har til brug for besvarelsen oplyst, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for klinikkens udarbejdelse af mentalerklæringer i 2019 var 64,3 dage, svarende til ca. 9 uger. Klinikkens opgørelse bygger på data fra anklagemyndighedens sagsbehandlingssystem Platina. Sagsbehandlingstiden hos Retspsykiatrisk Klinik beregnes fra den dato, hvor alle akter er modtaget, til den dato, hvor erklæringen afsendes til anklagemyndigheden.

Det bemærkes, at det er Rigsadvokatens opfattelse, at sagsbehandlingstiden generelt er kortere i Østdanmark end i Vestdanmark.

2. Det følger af retsplejelovens § 809, stk. 1, at sigtede skal underkastes mentalundersøgelse, når dette findes at være af betydning for sagens afgørelse.

Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelsen bl.a. fastsat retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af sager vedrørende psykisk afvigende kriminelle, herunder hvornår mentalundersøgelse bør iværksættes. Det fremgår heraf, at behovet for

mentalundersøgelse skal afklares så tidligt som muligt. Formålet hermed er at sikre, at undersøgelsen af den sigtede kan iværksættes uden at forsinke straffesagen væsentligt. Som udgangspunkt skal mentalundersøgelse således iværksættes sideløbende med efterforskningen. Det kan dog efter en konkret vurdering være hensigtsmæssigt først at iværksætte undersøgelsen af sigtede efter, at hovedparten af efterforskningen er afsluttet.

Anklagemyndigheden afgør, om der skal fremsættes begæring om mentalundersøgelse, og tager stilling til begæringer herom fra anden side, herunder fra forsvareren. Retten afgør ved kendelse tvistigheder om begæringer fra forsvareren eller sigtede om foretagelsen af mentalundersøgelse, jf. retsplejelovens § 746, stk. 1.

Hvis anklagemyndigheden først bliver bekendt med behovet for mentalundersøgelse kort tid før – eller under – hovedforhandlingen, kan det være relevant, at der tages stilling til skyldsspørgsmålet forud for, at mentalerklæringen indhentes. Det følger af retsplejelovens § 879, at retten kan bestemme, at skyldsspørgsmålet skal behandles og afgøres først.

Mentalundersøgelse sker som udgangspunkt ambulant, dvs. uden indlæggelse på psykiatrisk afdeling eller ophold på institution. Både arrestanter og personer på fri fod kan undersøges ambulant. Mentalundersøgelse under indlæggelse kan være indiceret, hvis den undersøgende læge anbefaler, at undersøgelsen skal ske under indlæggelse, eller sigtede nægter at medvirke til en ambulant mentalundersøgelse. Hvis der er et klart misforhold til sagens betydning og den forventede straf, kan der ikke ske mentalundersøgelse under indlæggelse.

3. Anklagemyndigheden har sammen med relevante samarbejdspartnere de seneste år arbejdet på at nedbringe sagsbehandlingstiden ved udarbejdelse af mentalerklæringer. Rigsadvokaten har bl.a. sammen med en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra anklagemyndigheden, Justitsministeriet, Retspsykiatrisk Klinik, Retspsykiatrisk Afdeling, Risskov samt Retslægerådet set nærmere på processen for mentalundersøgelser, koncepter for mentalerklæringer, samt på anklagemyndighedens interne arbejdsgange og koncepter. Dette arbejde har resulteret i en række initiativer, herunder nye koncepter, mere effektive sagsgange samt fastlæggelse af bedste praksis i forhold til at nedbringe antallet af udeblivelser fra mentalundersøgelser.

Herudover er der nedsat et samarbejdsforum med deltagelse af relevante myndigheder med henblik på at styrke det fremtidige samarbejde om sager, hvor der skal udarbejdes mentalundersøgelse, og blandt andet følge op på de iværksatte initiativer på området.

I forbindelse med arbejdet med at nedbringe sagsbehandlingstiden i sager, hvor der skal udarbejdes mentalundersøgelse, blev der ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager) i retsplejelovens § 809, stk. 1, indsat mulighed for, at retten uden sigtedes tilstedeværelse kan bestemme, at sigtede skal underkastes ambulant mentalundersøgelse, såfremt sigtede trods lovlig indkaldelse og uden oplyst lovligt forfald udebliver fra retsmødet. Indkaldelsen til retsmødet skal forkyndes, og det skal fremgå af indkaldelsen, at udeblivelse uden lovligt forfald kan medføre, at retten træffer bestemmelse om ambulant mentalundersøgelse.”